

KOIDUKULD

SISUKORD:

- E. Tarum:* Kaks meest, keda tunneb iga eestlane.
- S. Pruuden:* Kodutütardele E. V. R. 20. aastapäevaks.
- A. Jeets:* Saateks.
- H. Tekket:* Kallid kodutütred.
- A. Heinlo:* Minu laul.
- S. Tali ja H. Vooremaa:* Kuidas sain kodutütreks.
- T. Varang:* Kodutütar väike.
- S. Alamets:* Kodutütar ei viibi hommikul kausa voodis...
- H. Steinberg:* Kuu.
- ... Pille Kodutütarde Tallinna ringkonna tegevusest.
- A. Rõuk:* Tallinna kodutütarde laager Leetses.
- Karin:* Kelgusõit.
- ... Tegevusraamatud jutustavad.
- L. Kamarik:* Mälestusi kodutütar Friidast.
- S. K.:* Tallinna kodutütarde tegevusest.
- H. Tekket:* Tänuavaldus.
- ... Rühmade võrdlev suurus.
- ... Kodut. Tallinna ringkonna rühmad tegutsevad...

Kaas ja siseillustratsioonid kunstnik pr. L. Meis-
Starkopli'ilt.

KOIDUKULD

Jallinna kodutütreid
1938

Kaks meest, keda tunneb iga eestlane

K. a. 24. veebruaril pühitseb meie kodumaa oma 20. iseseisvuse aastapäeva. 20 aastat — see on aeg, võrreldav inimese noorusajaga, s. o. kasvamise ja kujunemise ajajärk. Neil aastail tuli meie riigil võidelda mitmete raskustega, tuli luua ja kindlustada hää ja julge kodu, millist omame praegu. Selle

kõige eest oleme tänuvälgased kahele suurele eesti mehele — Riigihoidjale Konstantin Pätsile ja Vägede Ülemjuhatajale kindral Johan Laidonerile. Need kaks meest on olnud tihti suunanäitajad meie ajaloos. Meile on nad suurteks eeskujudeks.

Riigihoidja K. Päts oma pojapoegadega.

K. Päts sündis 23. veebr. 1874. a. Tahkurannas, Pärnumaal, kus ta veetis ka oma varasema lapsepõlve. Õige noorena hakkas ta koolis käima. Õppimine edenes hästi. Järk-järgult edasi rühkides jõuab ta ülikoolini, mille lõpe-

Lõpetanud kohapealse kooli jätkab J. Laidoner oma õpinguid kuni lõpetab kõrgema sõjakooli. Omandanud palju teadmusi ja rikkalikke kogemusi ja alal hoides armastust oma maa ja rahva vastu, ilmub Laidoner Eestisse rahvus-

Sõjavägede Ülemjuhataja kindral J. LAIDONER noorte kotkaste poolt annetatud laagrikepiga oma talus Viimsis

tab hiilgavalt. Pärast mõne aastast tööd hakkab K. Päts poliitiliseks võitlejaks Eesti tuleviku pärast. Ta julged teod annavad võimsa tõuke rahvuslikule arenemisele. Päästekomitee juhina ta kuulutab välja Eesti iseseisvuse ja juhib esimest valitsust Vabadsõja raskemal aegadel.

J. Laidoner sündis 12. veebr. 1884. a. Viiratsi vallas, Viljandimaal. Isa ja ema käisid päevatööl ja ka Juku pidi teenima leiba karjaskäimisega.

väeosade juhi kohale, et aidata luua iseseisvat Eestit.

Nende meeste kindel tahe, julgus ja töökus on viinud meid edasi ja andnud meile kõigile vaba iseseisva kodu. Meie, kodutütred, mõtleme tänumeele ja armastusega neile.

Endla T a r u m,
19. rühma kodutütar,
17 a. vana.

Kodutütardele

Eesti Vabariigi 20-ks aastapäevaks

Vabas Eestis sündinud vaba rahva tütrede, tervitan teid Eesti Vabariigi 20-dal aastapäeval.

Kahekümne aasta eest seisis eesti rahvas küsimuse ees, kas olla või mitte olla, kas hukkuda revolutsioonis kokkuvariseva Vene maailmariigi rusude all või abistuda Saksa keiserrüügile, kelle väed olid juba vallutanud saared ja olid iga hetk valmis tungima mandrile, või tõusta iseseisva rahvana ja asuda ise oma saatust juhtima. Nende küsimuste keerises otsustasid meie rahva juhid valida kolmanda võimaluse ja kuulutasid 24. veebruaril 1918. a. **MANIFESTIS KÕIGILE EESTIMAA RAHVASTELE: „EESTIMAA TEMA AJALOOLISTES JA ETNOGRAAFILISTES PIIRIDES, KUULUTATAKSE TÄNASEST PEALE ISESEISVAKS DEMOKRAATLIKUKS VABARIIGIKS.“**

See oli julge, kuid õige samm, mida on tõestanud 20 aastat iseseisvat riiklikku elu. Eesti rahvas on näidanud, et ta, hoolimata sajanditeks katkestatud iseseisvast arengust võõraste võimu all, oli küpsenud rahvaks, kes on suuteline kandma iseseisvat riiki ja andma juhte, kes tegid teoks iseseisvuse mõtte ja on juhtinud Eesti riiki tema senisel arengu teel. Eesti edu riiklikul, kultuurilisel ja majanduslikul alal möödunud 20 aasta kestel on võrratu. Ta on tõusnud tunnustatud riigiks riikide peres.

Teie, noored, kes koolis õpetundidel tutvunete üksikasjalisemalt iseseisvuse sünni ja seniste saavutustega, katsuge mõista ja hinnata neid väärtusi, mida või-

SALME PRUUDEN,
Kodutütarde peavanem

maldab iseseisvus. Mõelge tänu ja lugupidamisega neile, kes selleks on ohverdanud oma elu ja jõu, eriti aga neile, kes kriitilisel silmapilgul mõistsid õieti otsustada ja löid iseseisva Eesti. Töotage, et tahate kanda edasi Eesti riiki, kui asute kord oma vanemate asemele, et jätkata nende tööd. Olge teadlikud oma võimetest ja praegustes ülesannetes. Õpige neid hästi täitma, et võiksite kord ellu astudes leida igaüks oma õige koha ja ülesande, kus suudate luua väärtusi ja rajada oma õnne, olles sellega kasulikud iseendale ja oma kaasinimestele. Eesti rahva liikmeina ja Eesti Vabariigi tulevaste kodanikena võtke oma teejuhiks ja suunanäitajaks iseseisvuse manifesti sõ-

Armsad kodutütred, esmakordselt esinete oma loominguliste katsetega „Koidukullas“, mis tahab olla Tallinna ringkonna kodutütarde kirjanduslikuks siduvaks lüliks. See väike kirjanduslik algatus julgustagu teid, et teie edaspidised kultuuriterad võiksid põimuda ka koidukullana kodutütarde ajalukku.

Alma Jeets,

Naiskodukaitse Tallinna Ringkonna esinaine.

nad: „EESTI! SA SEISAD LOOTUSRIKKA TULEVIKU LÄVEL, KUS SA VABALT JA ISESEISVALT OMA SAATUST VÕID MÄÄRATA JA JUHTIDA! ASU EHITAMA OMA KODU, KUS KORD JA ÕIGUS VALITSEKS, ET OLLA VÄÄRILISEKS LIIKMEKS KULTUURRAHVASTE PERES.“

Tartus, 14. veebr. 1938.

*SALME PRUUDEN,
Kodutütarde peavanem,*

KALLID KODUTÜTRED!

Kasvage ja jatkake armastuse ning eduga oma vanemate elutööd, arendades meie ühiskondlikku ja riiklikku elu, jäädes ustavaks ja kohusetruuks riigikodanikuks. Süvenegu teie kodudes teie kaudu rahvuslik vaim! Leidku vastuvõtliku pinna teie südames oma rahva austamine, oma rahvusest lugupidamine! Olge puhtad ja ausad oma mõtetes ja tegudes, tublid oma sisemiselt väärtuselt ja töökuselt! Särage KOIDUKULLANA oma kodudes ja meie suures eesti kodus! Kui suudate olla väärtuslikud liikmed omas peres, siis pole kahtlust, et suudate seda olla ka täisealistena oma rahva seas, omas riigis. Kasvage isamaa auks, tulevased eesti naised!

Hilda Tekkel,

Kodutütarde Tallinna Ringkonna vanem.

Minu laul

*Las' laulavad teised lõunamaa ilust,
marmorlossidest palmide all —
Mina vaid laulan Põhjala ilust,
kodutalust mäeveere all.*

*Las' laulavad teised lõunamaa taevast,
Lõunamaa päikesest, loorberipuust —
Mina vaid laulan Põhjala taevast,
Põhjala päikesest, hiiepuust.*

*Las' rändavad teised kodumaalt välja
võõrale maale, mis kuulus ja suur,
ent mina jään ikka ja igavest' siia:
minule koduke kuulus ja suur.*

ASTA HEINLO,
Harku rühma kodutütar,
13 a. vana.

Kuidas sain kodutütreks

Kui olime esimeses klassis, nägime sageli, kuidas suuremad tüdrukud käisid meie klassi õpetajaga vaheagadel rääkimas. Meid huvitas, mida nad kõnelevad. Küsisimegi ühelt suuremalt tüdrukult ja tema seletas, et nad on kodutütred ja et õpetaja on nende rühmanem. Ka seletas ta meile, et nad käivad koondustel, kus õpivad huvitavaid asju ja mängivad lõbusaid mänge.

Meid hakkas see kõik huvitama ja kui me veel ilusat kodutütre vormi nägime, siis oli meie otsus kindel, et tahame ka saada kodutütreks.

Kord matemaatika tunnis, kui olime arutamishoos, küsisimegi: „Õpetaja, kas meie saaksime kodutütreks tulla?“ Õpetaja imestas meid ja ütles, et praegu ei saavat sellest kõnelda, selle üle tuleb rääkida järgmisel tunnil.

Ootasime järgmist tundi. Õpetaja tuligi. Enne, kui õpetaja sai midagi ütelda, oli meil käsi püsti. Saimegi sõna ja küsisime uuesti kodutütarde kohta.

Nüüd õpetaja seletas meile kõigile häädest tüdrukutest, kes on püüdlidud, ausad, koduarmastajad, vahvad jne. ja

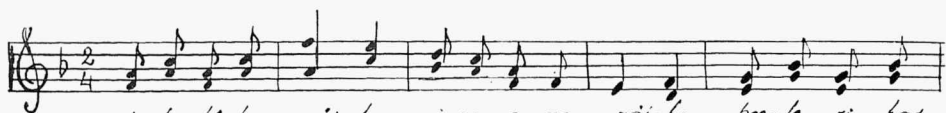
keda nimetatakse kodutütardeks. Meid kõiki huvitas see jutustus väga. Küsisime siis, kas meiegi oleme sellised ja kas me saame kodutütreks. Õpetaja ütles, et peab veel olema hää õpilane. Meie arvasime, et meie lugemine on selge ja ütlesime, et tahame kohe astuda kodutütreks. Kuid siis teatati, et alles teises klassis saame astuda kodutütreks, kuna oleme siis suuremad ja targemad.

Esimene kooliaasta läks kaunis kiiresti. Tuli kevad ja siis lõbus suvi. Jälle oli koolimineku ees. Nüüd läksime kooli juba hoopis julgemalt ja kindlamalt kui eelmisel aastal. Vaatasime naeratades väikesi esimese klassi õpilasi, kes tulid koos emadega.

Paar nädalat olime juba koolis olnud, kuid õpetaja ei rääkinud veel sõnagi kodutütardest. Läksimegi ühel vaheajal õpetajalt küsima. Õpetaja ütles, et kõneleb sellest järgmisel nädalal.

Nii oligi. Õpetaja seletas meile veel kord, millised nõuded tuleb täita, kui tahetakse saada kodutütreks. Küll oli meil hää meel, kui õpetaja ütles, et saame kodutütreks.

Kodutütar väike

1. Ko-du-tü-tar väi-ke, i-sa-e-ma päi-ke, hoo-le-ri-las
3. Ol-gu vara hil-ja, te-ma tööd ei pel-ga, ras-ku-sed kõik

1. riik, pi-si-lär-mas riik
2. võidab, rööm seejuures loidab 2. Silmis ikka röö-mu elu-tu-le

2. lōs-ma, laulud üha, ü-ha huulil vastu jookseb buu-lil.

D. C. al Fine.

Sõnad: TIINA VARANG, 1. rühma kodutütar,
19 aastat vana

Viis: HELGA NIGOL, instrktor

Järgmisel pühapäeval pidi olema rühma avakoondus. Ei jõudnud seda päeva ära oodata. Kõnelesime sellest avakoondusest vaheaegadel, kuid ega meil kellelgi polnud õieti aimu mis see on.

Saabus pühapäev. Kogunesime koolimaja suurde saali. Sinna olid pandud pingid. Pildid seintel olid kaunistatud värviliste sügislehtedega, kuid ees, klaveri juures, oli linaga kaetud laud. Sellel oli vaas kollaste lilledega. Kummalgi pool vaasi oli kollane küünal. Suured kodutütred olid vormis ja väga tähtsate nägudega.

Oli pühalik vaikus. Kuus suurt tüdrukut läks laua taha. Siis kohe tuli õpetaja ja temaga veel üks võõras proua. Õpetaja läks ka laua taha. Küünalad süüdati. Laulsime „Eesti lipp“. Siis õpetaja pidas kõne. Ta tervitas kõiki ja ütles, et püüame ja tahame olla hääd ja eeskujulikud tüdrukud.

Siis kõneles rühmajuht, kuidas ta suvel oli laagris. See oli väga huvitav.

Pärast laulsime kõik „Mu isamaa armas“. Nüüd mängisime. Küll olid need aga lõbusad tunnid! Lõpuks lubati meid isegi tantsida. Hüppasime nii, mis jõudisime, kuni õpetaja lõpetas meie tantsu.

Tegime sõprusringi, ulatades üksteisele käed, ja ütlesime kõik koos: „Noo-rem kodutütar on igaihe vastu lahke ja viisakas.“

Olime kõik nii hääs tujus, et ei tahtnud koju minna. Kodus oli meil palju emale kõnelda. Ema istus voodi ees ja kuulas. Kuid huvitav oli see, et enne, kui jõudisime kõik ära jutustada, jäime magama.

Nüüd oleme kodutütred ja püüame olla hääd ja eeskujulikud.

Silvia Tali ja Helju Vooremaa,
13. rühma kodutütred, 9 a. vanad.

Kodutütar ei viibi hommikul kaua voodis, vaid tõuseb kohe pärast ärkamist

Aino oli juba üks aasta olnud kodutütar, aga tal oli halb harjumus hommikul kaua voodis viibida. Küll oli ema temaga rielnud, teda noominud, palunud, kuid Aino ei hoolinud sellest, ütles vaid: „Ega siis keegi ei tea, et ma kodutütred seaduse vastu teen.“ Ema aga ütles: „Küll sa ise selle all kannatad.“ Ja nii see oligi.

Kord koondusel teatas rühmajuht, et see, kes soovib sel suvel minna laagrisse, peab enese kutsutavate nimekirja registreerima. Aino oli üpris õnnelik, sest ta oli juba ammu oodanud, millal saabub aeg, mil temagi võib minna laagrisse. Kodus küsis ta emalt luba, kuid ema ütles: „Ainult sellel tingimusel võid minna, kui sa igal hommikul pärast ärkamist kohe üles tõused!“

Aino lubas. Kolm päeva järjest tõusis ta kohe pärast ärkamist, kuid siis

unustas ta oma lubaduse ja viibis, kuigi juba ärkvel, ikkagi veel voodis. Ühel päeval ütles rühmajuht: „Veel on ühe päeva jooksul võimalik end registreerida laagrisse minejaks!“

Pärast tunde ruttas Aino kiiresti koju ja palus ema, et see kirjutaks vastava sedeli nõusoleku tunnistuseks. Ema lausus valjult: „Ma ütlesin ju, et luban ainult siis, kui sa täidad oma lubaduse. Aga sa ei täitnud seda ja selle karistuseks pead koju jääma.“

Küll Aino palus, lubades, kui ta laagrist tagasi tuleb, alati hommikul kohe üles tõusta, kuid ema jäi oma nõudmisele kindlaks.

Pärast seda valju karistust tõusis Aino alati kohe pärast ärkamist.

Silvia Alamets,

2. rühma kodutütar, 11 aastat vana

Kuu

*Tere, vana onku, kuu,
nõnda ütleb minu suu.
Selgemini paista sa,
meie meeli rõõmustal*

*Ära mine pilve taha!
Kui sa lähed, oled paha.
Meile parem jutusta,
kuidas taevas elad sa!*

*Aga sa ei jutusta,
ikka ainult naeratad.
Küll sa oled rumal, kuu,
seda ütleb minu suu.*

HELJO STEINBERG,

Lasnamäe rühma kodut., 13 aast. vana.

Pilte Tallinna kodutütarde tegevusest

Pärast Võsu suvekoodus töötamist ja kavandamist ja kodutütred Riigihoidjale vaiba õmblemist ka Tallinnas

Esimesed kodutütred teetust andmas

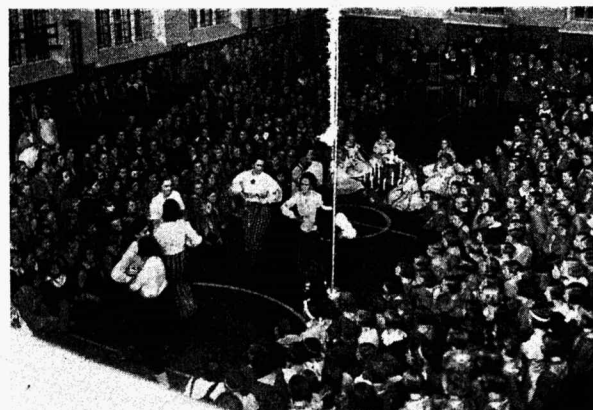

Kodutütarde Peavanema S. Pruuden'i näidendi "Isamaa auks" lavastamisest: teatrilaskond pärast esimest esinemist

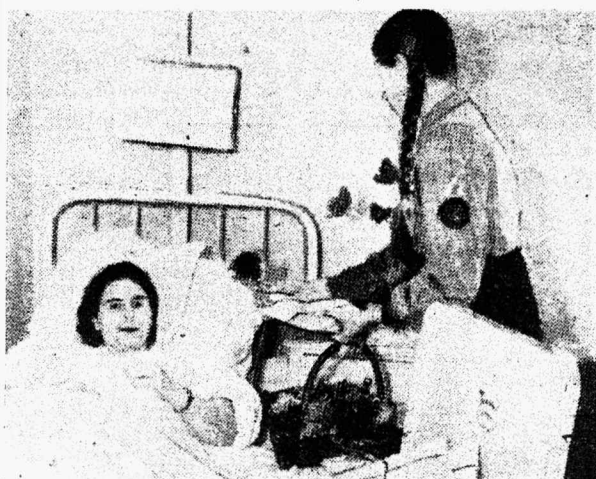

Emadepäeva eel on virgad sõrmed tegevuses emadele üllatuste valmistamisega

Ringkonna lõkkeõhtule on koondunud arvukas kodutütarde pere

Noored juhid õpivad juhtimise koolis sõlmede sidumise ja kasutamise saladusi

Emadepäeval jagab kodutütar haiglas emadele kinke

Mitmesugused laagris tekkinud küsimused lahendatakse nõupidamistulejuures

TALLINNA KODUTÜTARDE LAAGER LEETSES

Saabus ammuoodatud laagripäev. Algas kibe ettevalmistus sõiduks. Mul tuli kaasa võtta pann, kulp, nõõri ja traati. Kõik asjad tulid minu nimega varustada — nii oli rühmajuhi käsk. See oli selleks, et asjad mitte segamini

Võistlusmängude tund

ei lähe. Selleks tööks sain isalt kiitesti-kuivavat värvi. Märkisin siis kõik oma kulbid, pannid, kausid ja potid. Alustasin laagrisseõidu eeltöid küli aegsasti, kuid jooksmist ja rabelemist oli kuni viimse tunnini.

Tuli aeg hakata rongile minema. Äigasin oma suured kandamid üle õla ja sammusin jaama.

Paldiskist, kuhu sõitsime rongiga, tuli meil veel jalgsi käia 5 kilomeetrit. Lauldes lõbusaid marsilaule kadusid kilomeetrid jalgade all ja peagi jõudsim Leetseesse — meie laagri asukohta.

Traadi ja tangide käsitamise õppimine pioneer-tunnis

Telkide püstitamist meil ei olnud, sest saime kasutusse noorte kotkaste telgid, kelle laager lõppes paar päeva enne meie laagrit. Kuid tööd oli siiski veel tublisti, enne kui võisime asuda nisse telkidesse elama. Igauks asus oma telgi korraldamisele. Kõigepäält sisustasime telgid. Edasi tegime taseks telkide ümbruse. Oli hoogu ja indu töö! Meie kõigi soov oli korraldada oma telgi ümbrus palju nägusamini, kui olid seda teinud noored kotkad. Ja ega saa ütelda, et olime tühja püüdnud. Meie telkide ümbrus sai ilusam, kui oli poistel. Vähemalt meile, tüdrukutele, näis see nii!

Samal ajal, kui olime hoogsas töös telkide juures, askeldasid meie hoolsad

Laulutund

kokad, naiskodukaitsjad, katelde ümber. Ja kui kõlasid lokuhääled, siis nägime, et paremat einet kui seda, mis meile oli valmistatud, ei oleks ihaldanud koduski. Oi, kuidas nüüd maitses toit!

Et meid laagris oli palju, sellepärast tuli meil ka perenaistele kordamööda abiks olla. Toitu me küll ei osanud valmistada, kuid lihtsamatki tööd leidus küll ja küll.

Mina isiklikult näiteks pidin köögi-toimkonnas olles sada kartulit koorima ja kahe teise tüdrukuga kartulikoti-täie karusmarju puhastama. Marjadest valmistati meile keedist pannkoogi-õhtuks.

Et näidata oma osavust pannkookide küpsetamises, korraldati meile see õhtu.

Pliite meil laagris teadagi ei olnud, vaid need tulid meil endil ehitada. Selleks pakkus häid võimalusi kõrge merekallas. Kaevasime augu, ladusime kividest pliidi seinad, tegime ka korstna suitsu juhtimiseks.

Algas küpsetamine. Koogitaigna tegime ka ise. Kui koogid valmis, käisid laagri juhtkonna liikmed maitsmas, kelle koogid on kõige paremad. Peab ütleva, et laagrielu tegi hääd isu mitte ainult meile, vaid ka meie juhtkonnale. Ega nad muidu poleks jõudnud kõikide pannide kooke maitssta.

Palju huvitavaid laule ja mängu õppisime laagris. Mainini neist siinkoha ainult ühe. Nimelt saadeti meid kord huvitavale mängule. Osa tüdrukuid saadeti teatud suunas välja, kusjuures nad pidid jätma minekuteel maha mõningaid väikesi jälgi. Nagu hagi jä- nest, nina maas, jälgi mööda otsib, nii otsisime ka meie oma sõprade jälgi.

Tuli olla äärmiselt tähelepanelik, et õiget suunda hoida ja tehtud „haake“ arutada. Samuti pidid peitma eesläänud tüdrukud mõne kirja, mida järeletulijail tuli otsida. Mina olin otsijate hulgas.

Õõsi minu valvekorrall olles oli naljagi. Meid ümbritses salapärane õõpimedus. Iga väikesematki krabinat oli kuulda. Üks hirmutekitav valge kogu kiikus aeglaselt meie suunas. Juba tahtsime, mina ja teine valvelolev kodutitar, minna laagrijuhti äratama. Enne veel otsutasime pisut kogule lähemale hiilida ja põhjalikult teda vaadata. Hiru oli küll, kuid hiilisime siiski. Suur

Kelgusõit

Oh, oh, hoo! Nüüd hoidke eest!

Kelk läheb läbi jääst ja veest.

Kelgul ist'vad Jass ja Liisu,

järel jookseb väike Kiisu.

Kodutitar KARIN,

7. rühmast, 9 aastat vana.

oli meie üllatus, kui selgus, et tondina liikuv kuju oli valge hobune.

Igal hommikul käisime end meres pesemas ja suplemas. See kaotas rammestuse ja uni oli kui pühitud.

Kõige mõjuvamad ja haaravamad olid aga laagri lõkkeõhtud. Laagrituld manades valdas meid iseseugune salapärasus. Kui siis tuli loitma lõi, asus hinge mõnesugune pühalik ning ühendav tunne.

Laagri juhtkond

Lõkkeõhtu kavas oli naljaettekandeid, oli laulu ja tantsu, kuid tulelt lahkudes ei olnud kellelgi tahet naljata ja naerda, vaid kõik läksid vaikselt oma telkidesse.

Kiiresti möödusid laagripäevad. Enne laagrist lahkumist viisime laagriplatsi endisesse olukorda. Isegi tallatud telkide asemel katsime samblaga.

Nägemiseni kaunis, Leetse rand!

Aino Rõuk,

21. rühma kodutitar, 13 a. vana.

MEIE TEGEVUSRAAMATUD JUTUSTAVAD...

AVAKOONDUS.

Lasnamäe rühma päevikust.

...Kogunesime kõik koolimajja, sest rühmakoondusega pidi ju algama uus tegevusaasta. Täna oli kogunenud ka noori, kes ei teadnud veel midagi kodutütarde organisatsioonist.

Kõikide silmad särasid rõõmust, et võib hakata jälle käima koondustel, kust nii mõndagi on juurde õpitud ja kus on olnud alati nii lõbus, et ei saanud tähelegi panna, kuidas see aeg on lennanud.

Tänase piduliku rühmakoonduse avas rühmavanem ja meie kõik, väikesed ja suured, laulsime „Eesti lipp'u“. Siis andis rühmavanem ülevaate möödunud aasta tegevusest, teatas möödunud aastal korraldatud salkadevahelise võistluse tulemused, milles esikohale oli tulnud „Sinilille“ salk, kus olid just kõige väiksemad kodutütred.

Ka uute noorte kodutütarde näod löid särama, kuulates, et ka väikesed on suutelised suurtega võistlema.

Siis teatati rühma uus töökaava, mis pidi olema mitmekesine ja huvitav. Kuid nüüd kuulsime kõige kurvemat uudist, et meie rühma kolm hoolsat tüdrukut peavad lahkuma teise kooli asumise tõttu, kuna seal on ka kodutütarde rühm. Kuid me kõik soovime, et nad oleksid meie külalised siis, kui meil on mõni tähtsam sündmus rühmas.

Pärast mängisime veel natukene ja läksime siis rõõmsa meelega koju.

Linda Sepp.

EBAÕNNESTUNUD KLIISTRIKEETMINE.

1. rühma päevikust.

...Meie rühmale tegid juba ammu südamevalu mõnesugused värvilised paberid, milliseid olevat huvitav ja kerge valmistada ja millised pidavat tulema äärmiselt toredad.

Asi läks üpris põnevaks ja me otsustasime teha ühise koonduse, et õpida tegema neid suurepäraseid pabereid.

Olid ikka toredad küll, aga ega neid nii kerge saada polnudki!

Varem oli tehtud korraldus, et igaüks võtku kaasa poogen valget paberit, käärid, papitükke ja suur pintsel. Väikesemad tüdrukud hakkasid papist kame lõikama igasuguses lauses piidega, kuna meid, kolme suuremat, läkitati alla kööki kliistrit keetma. Anti käsk: jahu potti, tulist vett peale ja hästi segada!

Ajasime vee keema, panime jahu kastrulisse ja vesi peale. Üks segas ja hõõrus kogu aeg. Noh, nagu oodata võis — klimbid, mille eest kästi kõvasti hoiduda.

Valasime selle segu ära ja hakkasime uut keetma. Kuid meie õnnetuseks oldi üleval tööga valmis saadud ja rühmavanem tuli alla meie tegevust „revideerima“. Rääkisime talle oma kurva loo ära. Saime siis uue juhise, et jahu tuleb ikka enne külma veega segada ja siis aegamööda kuum vesi hulka kallata. Tegimegi nii. Kliister tuli üpris tore! Tõstisime selle väikesematesse kausikesse ja lisasime värvi. Värv oli mõnes tuubis kuivanud ja andis ikka pigistada, enne kui kliister muutus vähe roosakaks või muuvärviliseks.

Nüüd algas koonduse huvitavaim ja fantaasiaküllaseim osa. Tüdrukud kinnitasid oma paberid lauale, nii et läiketa pool jäi värvitavaks. Pintsliga kliister mitte väga paksult paberile ja kammiga muudkui vea siiradi-viiradi... Mustrid ja kaunistused aina tulevad!

Värvimise lõppedes olid isegi ukсед ja kõik võimalikud vertikaaltasapinnad üle kliisterdatud. Alles pärast põhjalikku koristamist omas klass jälle oma endise tõsise välimuse.

Tiia Varang.

KEEDISE KEETMINE.

2. rühma päevikust.

Koondusepäeval olime juba varakult kõik kohal. Põll ees ja rätik peas — nii olime nagu tõelised väikesed pere-naised.

Läksime kööki. Tööd tegime kahes vahetuses, sest kõigile tööd korraga ei jatkunud.

Osa kodutütred kooris õunu, osa puhastas pohle ja kõik kuulasid huvitavaid lugusid, mida üks tüdruk ette luges. Ethel, kes kodustes toimingutes on kõige osavam, tegi pliidi alla tule.

Panime puhastatud pohlad ja õunad keema. Nüüd oli meil suur hool ja mure valvata, et keedis põhja ei kõrbe ega üle ei kee. Kuid keedis tõusis kiiresti ja juba tilkus üle äärte. Seda nähes Virve, kelle kord oli keedist valvata, läks näost punaseks kui vähk ja tõmbas poti kiiresti tulelt.

Peagi oli keedis valmis. Kaks tüdrukut jäid veel keedist punkidesse panema. Nende hooleks jäi ka järgmisel päeval purkide kinnisidumine ja nimesedelite pealekleepimine.

Olime kõik rõõmsad, et meie esimene keedukoondus hästi õnnestus. Nüüd on meil jälle keedist pannkookidega süüa ja mujal tarvitada!

Erna Raiend.

LÖBUS KOONDUSE LÖPETAMINE.

22. rühma päevikust.

... Siis hakkasime mängima. Alul mängisime lihtsat teatejooksu, pärast tegime selle keeruliseks. Igaüks pidi jooksma, pall teelusikal. See polnud sugugi lihtne. Pall aina kippus põrandale. Hoopis hulluks läks lugu siis, kui pidime hüppama ühel jalal, pall teelusikal. Lõbu oli muidugi laialt.

Siis aga tegime teatejooksu kinniseotud silmadega. See oli päris raske. Kuhu sa, hing, pimedas ikka oskad minna! Käid küll kõik seinääred läbi, põrkad ka teistega kokku, aga sinna, kuhu sa pead minema, ei jõua sa kuidagi.

Pealtvaatajad naersid päris pisarateni. Oli nii naljakas, kuidas mõni jalgutas ikka ühel kohal ja lõpuks jäi seisma kui peata kana, kuna ei teadnud, kus ta oli või kuhu ta pidi minema.

Kuid ka kõige paremale tujule tuleb kord lõpp...

Vilma Paluoja.

HUVITAV „KÕNELEMISE KATSUMINE“.

10. rühma päevikust.

Et me oma aastatöökavasse olime võtnud kõige muu kõrval ka ühe suure „kõnelennu“, mis pidi teostuma veebruarikuul, sellepärast see sündiski. See kord olid „palutud kõnemeesteks“ algkooli kodutütred. Oh, seda ärevust, pärimist ja elavust, mis järgnes kõnepäeva kindlaksmääramisele! Kõige enam näis muret ja huvi tekitavat kõne teema. Kuid ega seda ette teatatudki! Ei teadnud meie, suuremadki, teemasid varem kui alles kõnevõistlusele eelneval päeval. Nimelt määras žürii, kuhu kuulusid rühmavanem ja kooli emakeele õpetaja, teemadeks valikuvabadusega „Minu lemmik“ ja „Mida teeksin, kui võidaksin miljoni“.

Et see võistlus oleks igati täielik, sellepärast määras rühma juhatus võistlejatele ka auhinnad. Oli säääl nii mitmesuguseid asju ja asjakesi: ilusaid pliatsiteritajaid, kirjaplokke jne.

Kui oli möödunud nädal ärevat ootamist, kogunesime kõik koolimaja suurde saali. Tillukesed tüdrukud, meie kõnemehed, näisid väliselt päris rahulikud, kuigi südamekene põues värises ja siin-seal kuuldus hüüdeid: „Hoi a mulle põialt!“

Võis alata meie uhke kõnevõistlus. Väikesemad julged esinejad valisid teemaks „Minu lemmik“, kuna suuremad „miljoniga“ taltsid õnne katsuda.

Kui üks pisike jutustas oma lemmikust — kurjast koerast, siis ei jätnud ta mainimata, et sai protokolli oma „lemmiku“ pärast.

Teine, vaevalt lauani ulatuv tüdruk, astus vahvalt ette, tegi sissejuhatava

pöördumise kuulajaskonna poole ja ütles siis, et miljoniga pole muud teha, kui tuleks osta maja, kus veeta vanadusepäevi.

Kui võistluse lõppemisel jagati auhindu, nägime, et väikesemad olid tra-

gimad ja julgemad suuremaist: ei olnud kõnes kogelemisi ega seisakuid.

Sellelt esimeselt kõnevõistluselt lahkuti sooviga, et õige pea leiaks aset samasugune huvitav „kõnelemise katsumine“.

Vilja I s o k.

Mälestusi kodutütar Friidast

Väljas vingub tuul piki sihitut maanteed ja puistab ruttajale vastu silmi puulehti ja liiva. Äikesepilve serv riivab meid, 4. rühma kodutütred, niisutades meid vaid mõõdukalt. Kuigi sügisene tuul ei paita, kuivatab ta siiski vihmapiisad me rõivailt. Sammune kurvalt tühja ja lagedat teed Rahumäe poole. Peagi hakkavad udustena paistma Rahumäe liivakünkad. Kõikide silmad kiinduvad sinna surnute linna.

On möödunud sellest kuid, mil palju raskemal sammul mõõtsin sama teed. Saadeti siis külma maamulda meie armas sõbratar — kodutütar Friida. Mu kurku ja silmi tungisid siis pisarad, kuid ei aidanud nutt ega valu. — Friida ei avanud enam silmi. See juhtus augustikuul, kui kellahelid ja hardunud omaste südamed saatsid viimsele puhkusele mainitud kodutütret. Mõni üksik kodutütar, kes varem pöördunud linna suvitamast, võis jagada leina lahkumise-tunnil.

Nüüd, süled täis sügislilli, südamed tulvil ärganud kohusetunnet, rühhib meie rühma pere kalmistu suunas... Sumame juba sügavas lumes lilleküngaste keskel. Olemegi Rahumäel.

Piirame ringis kalmu, mis ema ja isa hoolest mattub lilledes. Iga südant ängistab valusädeke. Igaüks meist haaraks vist meelsasti kinni Friida käest, et moodustada meie tavaline kodutütarde sõprusring.

Kaunistame Friida uue kodu ümbruse kollaste krüsanteemipõõsaste ja muude lilledega. Süütame lahkunu hauale kolm kalmuküünalt. On valus vaadata, kui-

das ikka ja ikka jälle kustuvad tulukesed. Tundub, nagu puhuks Friida ise neid märgiks, et ta kuuleb, millest räägime.

„Ega siis koonduselaul elav lilleoksa-ke puudunud, kui Friida oli korrapidaja,“ tähendas rühmavanem. Kõneldi ka Friida suurest soovist haiglas, mida sargeli oli korranud oma vanemaile: „Kui terveks saan, lähen Võsule Riigihoidjale vaipa õmblema!“

Küünlad haul kustuvad uuel tuulepuhangul. Mitmekordse süütamise järele jääb siiski väike tuluke õõtsuma — see ikkagi põleb!

See tuluke meenutab mulle Friida viimast jõuluõhtut koolis. Küll oli ta rõõmus! Kõpsetasime siis endile maitsvaid piparkooke. Esimene pannitais läks kõrbema. Kui ka teist sama hädaoht ähvardas, astus Friida ahjusuu ette valvepostile. „Vanameister“ puistas nüüd vaagnale pannitäie pannitäie järele kuld-kollaseid ja pruunikaid küpsiseid. Isuäratav lõhn levis majas, ühines kuuselõhnaga ja küünlasäraga ning hoovas meist jõulurõõmuna...

Vaikselt on jäänud mu kaaslasedki. Hütian Friidale paar lohutavat sõna ja meie meel muutub erksamaks lauldes „Tähtede taga“.

Võitleb kalmutuluke tuule tujuga... Puhkab rahu kaaslane... Küllap' ta kuuleb ja mõistab meie kõnelusi, küllap' viibib meie keskel siis, kui säravad jälle jõuluküünlad!

LEIDA KAMARIK,

4. rühma kodutütar, 14 aastat vana.

Tallinna kodutütarde tegevusest

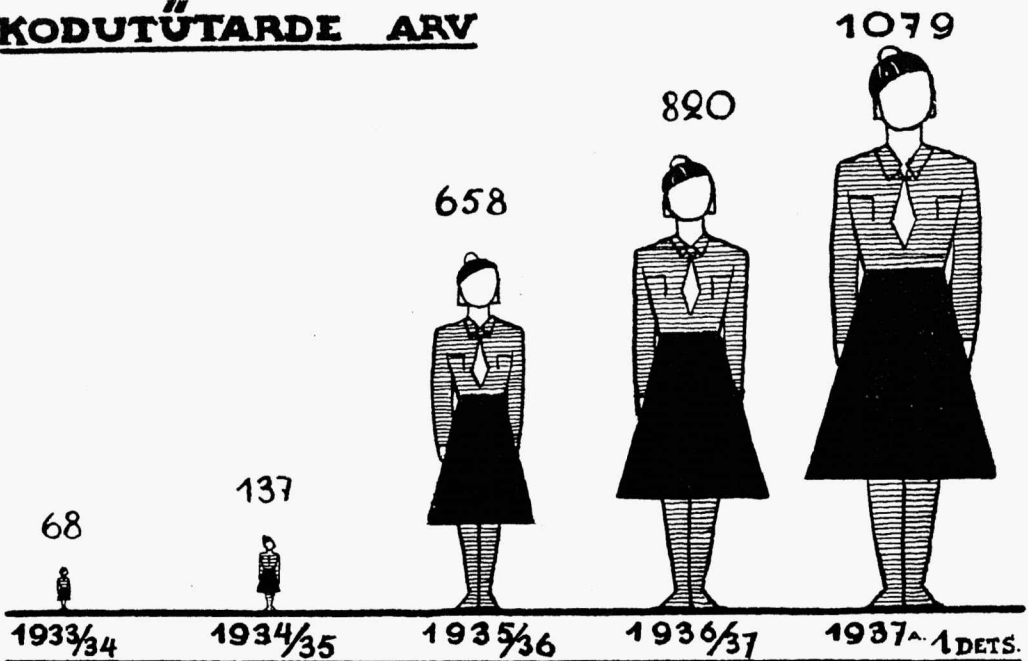
Kodutütarde organisatsiooni loomine teostati varsti pärast Noorte Kotkaste organisatsiooni asutamist, et arendada noori tütarlapsi enesekasvatamise teel vaimselt ja kehaliselt tublideks, ausateks ja töökateks naisteks, tublideks isamaa-armastajateks ja kasulikkudeks Eesti kodanikkudeks. 19. jaan. 1932. a kinnitas Kaitseliidu Ülem Kodutütarde organisatsiooni põhimäärused ajutiseks tarvitamiseks ja 8. detsembril 1933. a alatised põhimäärused, mille järele asuti tüdrukuid organiseerima üle maa.

Kodutütarde organiseerimistö Tallinnas algas juba 1933. a. kevadel. Siin seal tekivad rühmad; esimesena tuleb

nimetada Inglise Kolledži juures asuvat rühma. 1934. a. kinnitati ametisse praegune Tallinna ringkonna vanem pr. H. Tekkel, kelle energilisel õhutusel arenes organiseerimistö jõudsasti. Praegu töötavad rühmad kõikide koolide juures, kus õpivad tütarlapsed. Rühmavanemaiks on leidunud igas koolis algatusvõimeline ja teovõimas naisõpetaja, mõnes koolis isegi mitu. Rühmavanem on rühma hooldav juht. Peale selle on rühmal oma juht tüdrukute eneste hulgast.

Ringkonnas on tõusnud rühmade arv 22-ni 11135-liikmelise koosseisuga (vanemad koos kodutütardega).

KODUTÜTARDE ARV

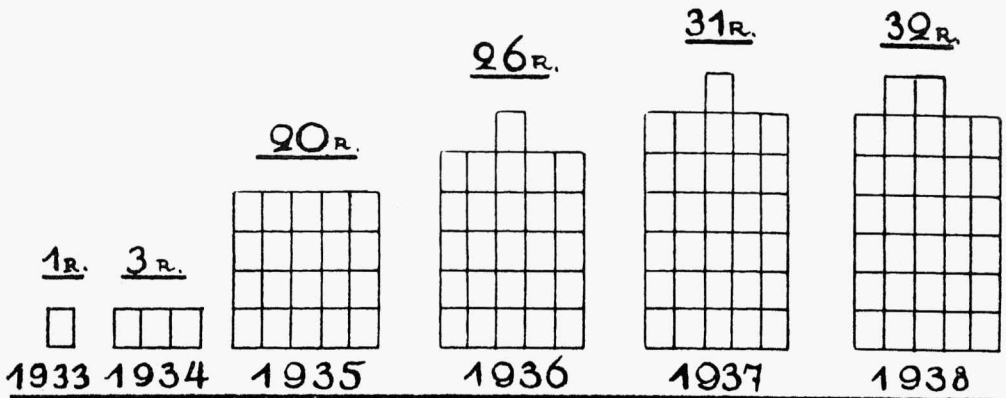

Et ühtlustada tööd ja tõsta töö edukust on rühmavanemad osa võtnud juhtide õppepäevadest Haapsalus ja Vapramäel, on korraldatud ringkonnas õppepäevi, näitekoondusi ja koosolekuid. Õilsamate ja paremate töömeetodite otsing jätkub aga pidevalt.

1936. a. sügisel tekkis rühmavanemate koosolekul mõte arendada juhte noorte eneste keskelt. Selleks otstarbeks moodustati juhtide kool, mis teist aastat töötab 2 korda kuus, edukalt

instruktor prl. H. Nigol'i juhtimisel. Juhte tutvustatakse rühma asjaajamise, juhtide kohustuste ja mitmesuguste tööaladega, nagu: sõlmede sidumine ja kasutamine, väikelapsehoid, otstarbekohane majapidamine, esimene abi õnnetuste puhul, loodusvaatlus, kodukaubandus jne.

Ringkonna tegevus on olnud kolme esimese aasta kestel õige laiaulatuslik. Nimetada võiks suurema ettevõttega iga-aastasest emade austamist emadepäe-

val, mispuhul on valmistatud emadele mitmesuguseid esemeid, milliseid viidud kodudesse ja haiglatesse. Samuti on sisustatud emadepäeva aktusi ettekannetega. Eelmisel tegevusaastal isegi filmiti: „Kodutütar ema aitamasa“.

Ringkond on võtnud osa kõigist kohalikest suursündmusist, nagu: „Võidupüha pühitsemine, K. L. maleva, N. K. maleva ja NKKK ringkonna aastapäeva pühitsemine, mitmesugused aktused ja austamisõhtud jne., kus kodutütred on olnud tegevad spaleeridena, lillede üleandjaina, tervitajaina, ja isegi kõnelejaina. On osa võetud kodutütarde üle-

riigilist ettevõtteist, nagu: suvekodust, laagrist, vaipade õmblemisist jne.

Ühist sõprusvaimu on süvendatud mitmesuguste pidulikkude suurkoonduste kaudu, on korraldatud ühist töötuseandmist, lõkkeõhtuid ja on olnud suvel Leetses laagris.

Esimesed 3 tegevusaastat on kulunud organiseerimistöös. Tehtud on mõndagi, aga veel enam ootab tegemist.

Valgustagu, soojendagu, ühendagu. Vaimustagu meid kõiki ja meie häid sõpru ülesseatud kaunid aated ja viigu vastu ühise Eesti edule.

S. K.

Heites pilku meie tehtud tööle, avaldan südamlikku tänu armsatele kodutütardele nende töökuse, hoolsuse ja püüdlikkuse eest. Suur, suur aitäh kõigile rühmavanemaile, kelle kätte on usaldatud meie tulevase naise ja kodaniku kasvatus. Tänu vastutusrikka töö eest, mis nõuab teilt palju aega ja palju, palju armastust. Soovin jõudu ja head tahet ka edaspidiseks tööks!

Suurima tänutundega mõtlen kõigile meie sõpradele, kes nõu ja jõuga meid aitavad ja kelle abivalmis käsi meid alati toetamas kõigis meie ettevõtetes. Eeskätt suurim tänu kodutütarde peavanemale prl. S. Pruden'ile, NKK Tallinna ringkonnale, eesotsas ringkonna esinaine pr. A. Jeets'iga ja KL Tallinna Maleva pealikule.

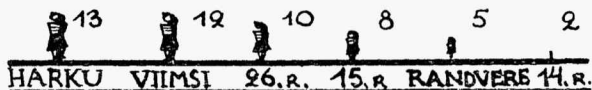
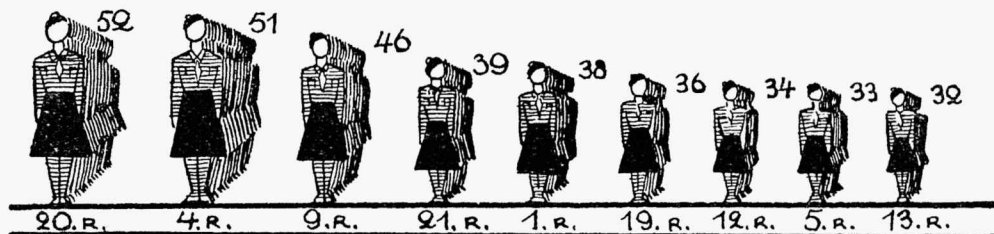
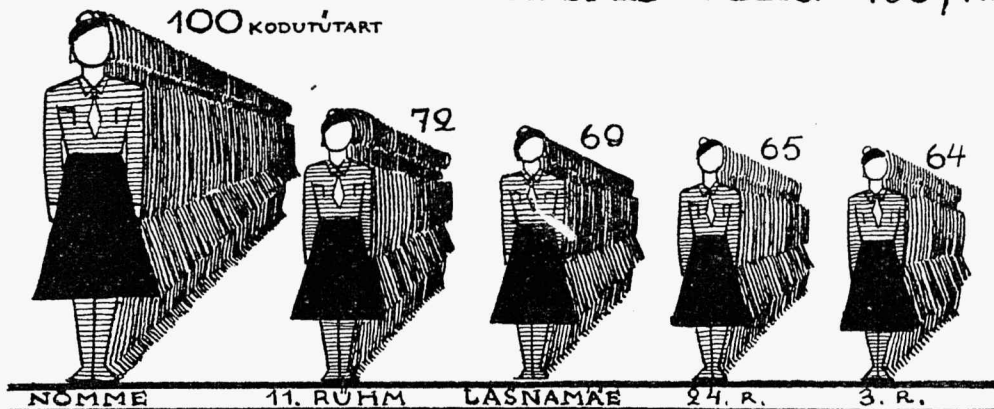
Hilda Tekkel,

Kodutütarde Tallinna Ringkonna vanem.

RÜHMADĒ VÕRDLEV SUURUS

ANDMED 1 DETS. 1937 A.

100 KODUTÜTART

HARKU VIIMSI 26.R. 15.R. RANDVERE 14.R.

Kodutütarde Tallinna ringkonna rühmad tegutsevad:

1. rühm	Inglise kolledžis	17. rühm.	Tall. I. 5 algk.
2. "	Riiklikus Inglise kolledžis	18. "	" 3 "
3. "	Tall. I. 17. algk.	19. "	Tall. I. Seminaris
4. "	" 11. "	20. "	Tall. Erakolledžis
5. "	Prantsuse lütseumis	21. "	Tall. I tütarl. gümnaasiumis
6. "	Tall. I. 15. algk.	22. "	E Lenderi gümnn.
7. "	" 18. "	23. "	Tall. I. 10 algk.
8. "	" 27. "	24. "	Tall. tütarl. kommertsgümnn.
9. "	" 9. "	25. "	Tall. I 21. alg.
10. "	" 7. "	26. "	Tall. III gümnaasiumis
11. "	" 2. "	Harku r.	Harku algk.
12. "	" 14. "	Randvere "	Randvere "
13. "	" 12. "	Ranna "	Rannamõisa "
14. "	(suletud täienduskooli kasvand.)	Viimsi "	Viimsi "
15. "	Tall. I. 22 algk.	Vääna "	Vääna "
16. "	Nõmme koolide kasvandikud		